

<https://doi.org/10.53656/his2024-6-5-unk>Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

„НЕПОЗНАТИТЕ“ И ЗАБРАВЕНИ ТЪРНОВСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ КЕРМЕКЧИЕВИ

Проф. д-р Пламен Митев*Софийски университет „Св. Климент Охридски“*

През далечната вече 2012 г. имах възможността да присъствам на публичната защита във Великотърновския университет на докторската теза на Светла Атанасова на тема „Производствени и търговски структури в Търново през Възраждането“ (Atanasova 2014). Още тогава бях впечатлен от усилията на авторката не само да издири, обработи и прецизно да анализира огромния масив от исторически свидетелства по темата, но и да представи възможно най-пълно и достоверно процесите на стопанска модернизация на Търново през XIX век през личните съдби на десетки местни търговци, занаятчийци и предприемачи. Умението да разказва увлекателно за „големите промени“ в живота на възрожденските ни предци, Светла Атанасова демонстрира и в монографичното си изследване за Арбанаси (Atanasova 2016), в проучванията си за различни стопански практики и процеси в Османската империя, в биографичните си дирения за известни възрожденски личности от Търновско, като Хаджидимитровите четници Петър и Сава Кънчеви, председателя на Търновския комитет Иван х. Димитров, Филип Тотьо, лясковския съратник на Левски Марин Станчев и др. Свидетелство за професионалната зрялост на доц. Светла Атанасова е и най-новата ѝ книга – „Предприемачи на Балканите: възрожденската фамилия Кермекчиеви“ (Atanasova 2024).

Да се проучи и популяризира стопанската активност на търновската фамилия Кермекчиеви, е похвално начинание, което заслужава признание не само заради безспорните научни приноси на доц. д-р Св. Атанасова. В характерния си изследователски почерк авторката е издирила богат и разнообразен изворов материал, проучила е и критично е анализирала оскъдната историческа книжнина по темата и е предложила аргументирани отговори на множеството нерешени до момента въпроси, отнасящи се до родовата история на Кермекчиеви. Монографичният труд е в обем от 243 стр., а изложението е структурирано във въведение, три глави, заключение, прецизно изготвени показалци и подробна библиография. Със сигурност интерес за читателите, особено за специалистите, ще бъдат и 25-те приложения (снимков и документален мате-

риал), илюстриращи живота и делата на представителите на фамилията Кермекчиеви.

Благодарение на положените от доц. Св. Атанасова усилия в научно обръщение са включени нови документи от фондовете на големите национални архивохранилища. За първи път родната историопис разполага и с обобщаващ, модерно написан академичен труд, в който като в калейдоскоп на миналото може да се проследи стопанското възможване и обществената дейност на позабравения търновец Петър Кермекчиев и неговото семейство (родители и братя). Достойнство на новия изследователски труд на доц. Св. Атанасова е начинът, по който тя осмисля и представя всеки отделен детайл, извлечен от автентичните исторически източници. Точно този подход позволява на авторката разказът за една възрожденска фамилия да не звучи самоцелно, а да се вгради в общата картина на българския XIX век. Така житейският път на представителите на рода Кермекчиеви ще се пресече със съдбата на други известни и влиятелни фамилии, а обществените и стопанските им изяви ще бъдат добра илюстрация за големите процеси на промяна в живота на предците ни преди и по време на Танзимата, преди и след Освобождението.

Стремежът на доц. Св. Атанасова да подходи новаторски към осветляване на предприемаческата активност на Кермекчиеви, проличава и в усилията, които тя полага, за да очертае мрежите на влияние, създавани от Петър Кермекчиев, използвани не само в различните му стопански начинания, но и за подпомагане на определени национални каузи или за разрешаване на конкретни обществени въпроси. Ценни за специалистите и за по-любознателните читатели са и множеството уточнения и коментарни бележки, отнасящи се до отделни знакови за до-освободенската ни история събития и личности. Само като пример ще посоча отбелязаните подробности, отнасящи се до братя Евлоги и Христо Георгиеви, митрополитите Панарет Рашев и Панарет Пловдивски, Никола и Сава Паница, Кръстьо Тенев от Арбанаси и десетки други представители на формацията се през втората и третата четвърт на XIX в. национален елит.

Убеден съм, че монографията на доц. Светла Атанасова ще получи най-висока оценка от историческата колегия и заслужено ще привлече вниманието на широката читателска аудитория, интересуваша се както от възрожденското ни минало, така и от съзидателните за българската държавност първи следосвободенски десетилетия.

ЛИТЕРАТУРА

- АТАНАСОВА, С., 2016. *Арбанаси. Търговия и търговски връзки през XVII – XIX век*. Велико Търново: Фабер. ISBN 978-619-00-0551-3.
- АТАНАСОВА, С., 2024. *Предприемачи на Балканите: възрожденската фамилия Кермекчиеви*. Велико Търново: Фабер. ISBN 978-619-00-1774-5.

АТАНАСОВА, С., 2014. *Търновските търговски дружества през Възраждането. Модели за стопанско развитие*. Велико Търново: Фабер. ISBN 978-619-00-0014-3.

REFERENCES

АТАНАСОВА, С., 2016. *Arbanasi. Targoviya I targovski vrazki prez XVII – XIX vek*. Veliko Tarnovo: Faber, ISBN 978-619-00-0551-3. [in Bulgarian].

АТАНАСОВА, С., 2024. *Predriematchi na Balkanite: vazrojdenskata famil-
iya Kermektchievi*. Veliko Tarnovo: Faber. ISBN 978-619-00-1774-5.
[in Bulgarian].

АТАНАСОВА, С., 2014. *Tarnovskite targovski drujestva prez Vazrajdaneto. Modeli za stopansko razvitie*. Veliko Tarnovo: Faber. ISBN 978-619-00-0014-3. [in Bulgarian].

THE “UNKNOWN” AND FORGOTTEN ENTREPRENEURS KERMEKTCHIEVS OF TARNOVO

✉ **Prof. Plamen Mitev**

WoS Researcher ID: AAB-6667-2019

Faculty of History

University of Sofia

15, Tzar Osvoboditel Blvd.

1504 Sofia, Bulgaria

E-mail: pdmitev@uni-sofia.bg